

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת מאור ישראל, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, וסניף סימנר בית יעקב
החדש, ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת וילך

תורת

קחו עמכם דברים

כתוב בהפטרת שבת שובה בהושע פרק יד (ב) שובה ישראל עד יקנך אלהיך פי כשלת בעונך: (ג) קחו עמכם דברים ושובו אל יקנך אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו: (י) מי חכם ויבן אלה נבון וינעם פי ישרים דרכי יקנך וצדקים ילכו בם ופושעים יפשלו בם:

ופרש"י הושע פרק יד פסוק ג ונשלמה פרים, שהיה לנו להקריב לפניך נשלם אותם בריצוי דברי שפתינו: שאלות:

א} ויש לשאול מהן הדברים שיכול האדם לקחת ולשוב עד ה' וכתבו המפרשים היינו וידוי, אולם עדיין קשה ובמיוחד בדורות האחרונים שלמרות שאומרים הוידוי אינו אלא משפה ולחץ וכיצד עי"ז תשובתו עולה עד כסא הכבוד?
ב} עוד יש לשאול הרי תנן בירושלמי מסכת ברכות פרק א ה"ב [דף ג טור ב] דרבי שמעון בן יוחי אמר אילו הוינא קאים על טורא דסיני בשעתא דאיתיהיבת תורה לישר' הוינא מתבעי קומי רחמנ' דיתברי לבר נשא תרין פומין חד דהוה לעי באורית' וחד דעביד ליה כל צורכיה, חזר ומר ומה אין חד הוא לית עלמא יכיל קאים ביה מן דילטוריא דיליה אילו הוה תרין על אחת כמה וכמה. וא"כ אם שופר נפסל מפרה למרות שהוא הכשר מצווה כיצד אנו תוקעים בפינו אשר נכשל בעבירות כדברי רשב"י הרי אין קטיגור נעשה סניגור? ונקדים אשר כתבתי בפרשת שופטים.

כל עמל האדם על פיו:

ונקדים דברי הזוהר בביאור דברי שלמה המלך בקהלת פרק ו (ז) כל עמל האדם לפיהו וגם הנפש לא תמלא: וכתב הזוהר כרך ג (ויקרא) פרשת שמייני דף מא ע"ב ר' יוסי פתח ואמר (קהלת ו) כל עמל האדם לפיהו וגו' אסתכלנא במלי דשלמה מלכא וכלהו אחידן בחכמה עלאה, כל עמל האדם לפיהו, האי קרא בשעתא דדיינין ליה [דף מב ע"א] לבר נש בההוא עלמא כתיב כל ההוא דינא וכל מאי דסביל בההוא עלמא ונקמין מיניה נקמתא דעלמא, לפיהו בגין פיהו דלא נטיר ליה וסאיב ליה לנפשיה ולא אתדבק בסטרא דחיי בסטרא דימינא.

דברי מנורת המאור כל היסורים בגלל הפה:

וכתב המנורת המאור פרק יח - לשון הרע עמוד 345 למה יקצוף האלהים על קולך, על אותו הקול של לשון הרע, דכתיב ויחר אף ה' בם וילך. וכו' הה"ד אל תתן את פך לחטיא את בשרך וגו'. וכת' שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. וכת' כל עמל האדם לפיהו, כל עמל וכל היסורים הבאים על האדם אינן אלא בשביל שספר לשון הרע בפיהו.

ארבע כתות שאין רואות פני שכינה כולן בחטא הלשון:

וכתב השל"ה שער האותיות אות שי"ן שתיקה: ח. והנה לדיבור של עבירה אין ערך ואין שיעור לעונשו, כאשר האריכו רבותינו ז"ל (סוטה מב א) בארבע כתות שאין מקבלות פני שכינה, כת לצים, כת חנפים, כת שקרים, כת מספרי לשון הרע, וסימן לאלו הכתות - חשמ"ל.

המדבר לה"ר אין תפילתו מתקבלת:

עוד כתב השל"ה שער האותיות אות שי"ן שתיקה: כב. עוד ידוע ידע המטמא פיו ולשונו בטומאת הדיבור, מאחת מהנה שהוזכרו, אז כל דברי תורה ותפלותיו כולם נטמא, ומחוץ למחנה מושבם, ואדרכא מקבל עונש עליהם. כי הוא כמביא דורון חשוב למלך ונותן הדורון בכלי מלא קיא צואה, הנה מתקצף עליו המלך בכפליים עכ"ל.

וכיון שכן כיצד יעמוד האדם בתפילה בימים נוראים להתחנן על נפשו עם פיו אשר נכשל בו וחטא בו והרי הוא ככלי צואה רח"ל שענוש יענוש אשר בו מגיש את מנחתו לקב"ה, ולכן חייב האדם להכין את פיו לקראת ימים נוראים שיהיה נקי מכל רבב של איסור ולהכשירו בכדי שתפילתו תתקבל.

מעשה שהיה:

וראיתי מעשה שהיה עם אחד מזקני האדמורים אשר בסוף ימיו כאשר היה שוכב על מיטת החוליו מחובר לחמצן ועוד מכשירים והנה הגיע ראש השנה ומנהגו להתפלל מוסף כש"ץ מאז אבותיו, והביאוהו לבית הכנסת על מיטת חוליו, וביקש מהשמש לקרא לאחד מחסידיו וביקש שיורידו את המסכה ואמר לאותו חסיד שהשנה הוא יהיה שליח ציבור למוסף במקומו, אולם אמר לו דבר אחד תדע לך שדרכי להכין את עצמי מחג השבועות לר"ה ובמה הייתי מתכוון בשמירת הפה לטהר אותו ולהכשיר אותו שיהיה ראוי להגיש בו את התפילה לקב"ה כי פה שאינו טהור וכשר ואינו נזהר בדברי איסור הוא טמא ופגום ואינו ראוי להגיש בו את התפילה לקב"ה ולכן תשמור את פך ואז התפילה תתקבל.

אומנות האדם להיות אלם:

עוד מבואר במסכת חולין דף פט ע"א אמר רבי יצחק מאי דכתיב [תהלים נ"ח] האמנם אלם צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם מה אומנותו של אדם בעולם הזה ישים עצמו כאלם, יכול אף לדברי תורה תלמוד לומר צדק תדברון ע"כ.

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד

רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת מאור ישראל, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, וסניף סימנר בית יעקב
החדש, ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד

Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

פלא פלאים שרבי יצחק מלמדנו מה האומנות של האדם בעוה"ז רק לשמור הפה, לא שמירת העיניים ולא שמירת הידים ולא הרגלים ולא דבר אחר העיקר והמקצוע המיוחד שאפשר לציין ולשבח בו את האדם שיוזע לשמור את פיו, ומזה נבין כמה נזק מסוגל האדם לעשות בפיו, עד שאמר שלמה המלך במשלי פרק יח פסוק כא מִן הַיָּם בְּיַד־לִשׁוֹן וְאֶהְיֶה יֶאֱכַל פְּרִיָּהּ:

חומרת עון לה"ר:

עוד מבואר במסכת ערכין דף טו ע"ב תנא דבי רבי ישמעאל כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלש עבירות, עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים, כתיב הכא לשון מדברת גדולות, וכתיב בעבודת כוכבים [שמות לב] אֲנִי חָטָא הָעָם הַזֶּה חָטָא גְדוֹלָה, בגילוי עריות כתיב [בראשית לט] ואִךְ אַעֲשֶׂה הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת, בשפיכות דמים כתיב [בראשית ד'] גְּדוֹל עוֹנֵי מִנְשׂוֹא.

והנה למרות שחז"ל הגדילו בחומרת עון לה"ר שהוא יותר משלוש עבירות החמורות אך לא נתבאר עד כמה גדול, אולם **ביאר החפץ חיים בהלכות לה"ר** בהקדמה כמה איסורים יש בסיפור אחד של לה"ר. וז"ל בחישוב הלאוין, הרי חשבנו **שבעה עשר לאוין** הרגילין לבוא על ידי ספור לשון הרע ורכילות וכו' והוסיף בחישוב העשין, הרי חשבנו **י"ד מצות עשה** שרגילין לעבר עליהם על ידי ספור לשון הרע ורכילות לבד מי"ז לאוין הנ"ל. והוסיף בחישוב הארורין, הרי חשבנו **ג' ארורין** המצויין לבוא על ידי מדה רעה הזו. **ס"ה ל"ד איסורים**.

הראת לדעת עד כמה גדול וחמור עון לה"ר אחד שאין לו אח ורע בכל העבירות שעובר בסיפור אחד שלוש וארבע איסורים, ואמרתי **רמז בדבר בפסוק בתהילים, אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטוהו ה'**, שהכוונה אשרי מי שמשכיל להיזהר בעבירה שיש בה ד"ל איסורים שע"ז יזכה להינצל ביום רעה לעת"ל, זאת ועוד נאמר באיסור לה"ר מה שלא נאמר בשום עבירה כדלקמן.

המדבר לה"ר מאבד מצוותיו ומקבל עברות המדובר:

עוד יותר חמור שכל המדבר לה"ר מאבד את כל מצוותיו ותורתו בסיפור אחד ולא רק זאת אלא מקבל את העבירות של אותו שדיבר עליו והיינו לוקה בכפליים, וכך אמר המלאך המגיד משרים למרן ה"בית יוסף" זצ"ל וז"ל **בספר מגיד מישרים פרשת ויקהל מהדורא קמא** וגם בענין הקמות אשר קמו נגדך אין להרהר כי הם לא יזיקוך אלא הועילו כי מי שאומר לשון הרע על חברו מנכין לו מזכותיו ונותנים וכו' הוא אמת ויציב, ואלו הוי ידעי בני נשא דא הוו חדאין כד שמעיין דאמרי ביש מנהון, כאלו יהבי לון מתנת כסף או זהב אלא בגין יקרא דאורייתא דילך דזלזלו בה אחזי לכולי עלמא קטירי דיקומון בהון, ואתה תעמוד מנגד ותחזה ותחדי, אבל את לא תהרהר בהאי ולא במלה אחרת רק ביראת ה' כל היום וכל הלילה ובתורתו עכ"ל.

וכן כתב בספר חובות הלבבות שער ו שער הכניעה פרק ז וז"ל בא"ד ואם מה שספרו עליו שקר, יאמר למספר וכו' הרף, אחי, וחמל על זכותיך, שלא תאבדנה ממך ולא תרגיש, כי כבר נאמר על אחד מן החסידים, שזכרו אותו לרעה, וכיון שהגיעו הדבר, שלח למדבר בו כלי מלא מזמרת ארצו, וכתב אליו הגיעני, ששלחת לי מנחה מזכותיך, וגמלתך בזה. **ואמר אחד מן החסידים הרבה בני אדם יבואו ליום החשבון, וכשמראים להם מעשיהם, ימצאו בספר זכיותם זכיות, שלא עשו אותם, ויאמרו לא עשינו אותם. ויאמר להם עשה אותם אשר דבר בכך וספר בגנותכם. וכן כשיחסר מספר זכיות המספרים בגנותם, יבקשו אותם בעת ההיא, ויאמר להם אבדו מכם בעת שדברתם בפלוני ופלוני. וכן יש מהם גם כן שימצאו בספר חובותם חובות שלא עשו, וכשאומרים לא עשינו, יאמר להם נוספו עליכם בעבור פלוני ופלני שדברתם בהם, כמו שנאמר והשב לשכנינו שבעתים אל חיקם חרפתם אשר חרפוך ה'.** ועל זה הזהירנו הכתוב באמרו זכר את אשר עשה ה' אליהך למרים בדרך עכ"ל.

מעשה עם בעל הדברי אמת:

ונביא מעשה שהיה עם הגאון הגדול רבי דוד בכר זצ"ל בעל הדברי אמת אשר בערב חתונת בנו שחר עגלון להסיעו אולם העגלון היה איטי והעיר לו הרב שעליו להזדרז כיון שממתינים לו לערוך את החופה אולם לא שת ליבו לדבריו, וכך היה כמה פעמים עד שלבסוף העיר לו הרב בלשון גנאי עד מתי שלומאילי שכמוך שאינך שומע שכבר מאוד מאוחר, נפגע העגלון יתיכף התחיל לדחור וכך הגיעו בזמן, מיד ירד הרב לערוך את החופה ולאחר החופה שאל היכן העגלון אך אמרו לו שכבר שלמו לו והלך, תיכף ביקש לשכור לו עגלון וביקש מהעגלון לדחור מהר בכדי להשיג את העגלון הקודם ואכן הצליח להשיגו, כאשר הגיע בקש ממנו מחילה על אותה מילה שאמר לו ובקשו שיבין כי היה לחוץ לערוך את החופה וכבר בקש ממנו כמה פעמים ולא שמע ולכן שיסלח לו, אך הלה לא הסכים לסלוח לו, וניסה להפציר בו שהרי עזב את שמחת בנו בשביל לבקש ממנו סליחה ולא עזר, הפציר בו שהוא מוכן לפצותו בכסף ואפילו לתת לו את כל כספו ולא עזר, אמר לו מה יעשה לו בכדי שיסלח לו השיבו שהוא מוכן בתנאי שיתן לו חצי מעולם הבא שלו ומיד הסכים וכתב לו בשטר וסלח לו. ובודאי יתמה השומע כיצד מוכן לוותר על חצי עוה"ב שלו בשביל מילה אחת, אולם לפי דברנו עד כמה חמור פגיעה ושנאת הזולת אפילו מעט בליבו יותר משלשה העבירות החמורות שבתורה שחובה להירג ולא יעבור עליהן ולכן היה מוכן לוותר על חצי עוה"ב בשביל פגיעה קטנה כזו בכדי שימחל לו העוון הזה,

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת מאור ישראל, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, וסניף סימנר בית יעקב
החדש, ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד

Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

ומזה מוסר השכל עד כמה צריך להזהר בכבוד חבירו ולהרבות אהבה ואחוה ועי"ז נזכה לגאולה בקרוב ולבניין ביהמ"ק ב"ב
אכ"ר.

מוסר השכל:

העולה מדברנו עד כמה חובתו של כל אדם להכין עצמו בימי הסליחות והרחמים לימים הנוראים בכדי לזכות בדין והעצה הטובה
שיכין ויכשיר את פיו וישים רסן לפיו בתקופה זו וישתדל להשתמש בפיו רק לטובה עד שיחשב כאילו הגעיל את פיו והכשירו
להגיש בו את מנחתו ותפילתו לקב"ה ויתקבלו ברחמים וברצון דכתיב אם האדם לא יחל דברו זוכה שכל היוצא מפיו יעשה ונזכה
כולם שיקבלו תפילותינו ונכתב ונחתם לחיים טובים ושלוה. ולזה הבאתי את דברי מרן החיד"א בספרו לב דוד פרק כד אשר הן
הן יסוד התשובה לזכות בדין ולגאולה ע"י זהירות בלה"ר.

רמז לדבר

וכתב מרן החיד"א בספרו ברכי יוסף אורח חיים סימן תקפא ס"ק כא. יש נוהגים לעשות התרת נדרים באלול, והרמז "לא
יחל דברו ככל" סופי תיבות אלול. הרב שפתי כהן על התורה פרשת מטות. ואפשר להוסיף שהפסוק מרמז שבחודש אלול
צריך עיקר עבודתו לשמור פיו ולשונו ולא יחל דברו בכדי להכין את פיו שיהיה ראוי להגיש בו את תפילותיו ואז יזכה שכל
היוצא מפיו יעשה דהיינו שיתקבלו תפילותיו.

ביאור דברי הנביא:

וזה כוונת הנביא קחו עמכם דברים הכוונה לדיבורים שבני אדם מדברים ישמרם מכל משמר שלא יהיה בהן דברי איסור
בכדי שנכשיר את פינו שיהיה טהור וקדוש להעביר בו התפילות והתקיעות, כי אחרת כיצד יתקבלו תפילותיו ובקשותיו.
והוא אשר אמר קחו עמכם דברים וכו' ונשלמה פרים שפתינו.

בידידות ואהבה

בברכת כתיבה וחתימה טובה

מרדכי מלכא